

ΕΝΟΤΗΤΑ 1:

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

A. Υποστηρικτικό υλικό

A.1. Τι χαρακτηρίζει την Ελλάδα στο εξωτερικό;

- ❖ Η Ελλάδα για όλο τον κόσμο αποτελεί την **κοιτίδα του πολιτισμού**, καθώς σ' αυτή γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν οι πρώτες μορφές του, ενώ στα ελλαδικά πλαίσια άνθισε ο πρώτος παγκόσμιος διαφωτισμός τον 5ο αιώνα π.Χ. στην αρχαία Αθήνα, όπου εξελίχθηκαν σε υψηλό βαθμό οι επιστήμες, οι τέχνες, τα γράμματα και ιδιαίτερα η φιλοσοφία.
- ❖ Ο ελλαδικός χώρος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την **έννοια της δημοκρατίας**, καθώς σ' αυτόν βρήκε την πρώτη του εφαρμογή το δημοκρατικό πολίτευμα κατά την αρχαιότητα. Αλλά και στους νεότερους χρόνους οι Έλληνες διεκδίκησαν το ιδανικό της ελευθερίας μέσα από την Επανάσταση του 1821.
- ❖ Χαρακτηριστικό στοιχείο της Ελλάδας, στην εξωτερική της προβολή, αποτελεί ο **οριζόντιος και ο κάθετος διαμελισμός, που είναι πλούσιος**, με πολύμορφες, ήρεμες ακρογιαλιές, ορεινές εναλλαγές τοπίου και υδάτινους υδροβιότοπους, που την κάνει έναν ιδανικό χώρο για τουρισμό διαφόρων μορφών (ορειβατικό, ψυχαγωγικό – χαλαρωτικό, εξερευνητικό – περιπετειώδη).
- ❖ Η Ελλάδα, με τα πολλά αρχαιολογικά μνημεία ποικίλων ιστορικών περιόδων (αρχαία, ρωμαϊκά, βυζαντινά) που διαθέτει, είναι ένα φυσικό μουσείο, όπου ο επισκέπτης μπορεί να αποκτήσει γνώση του ιστορικού παρελθόντος μέσα από τη βιωματική προσέγγισή τους.
- ❖ Η πολυμορφία των ελληνικών προϊόντων (λάδι, μαστίχα, μέλι κ.ά.) λειτουργεί ως πόλος έλξης επισκεπτών που αναζητούν τις φυσικές αυτές γεύσεις.

- ❖ Η ελληνική φιλοξενία, που έχει τη ρίζα της στο απώτερο παρελθόν, εξακολουθεί να κάνει τον περιηγητή να νιώθει ευχάριστα κατά τη διάρκεια της διαβίωσής του στη χώρα μας.
- ❖ Τα πολιτιστικά δρώμενα αποτελούν στοιχείο του ελληνικού χαρακτήρα, γεγονός που αποδεικνύεται από τη συμμετοχή πολλών ξένων φορέων στις πολιτιστικές εκδηλώσεις της σύγχρονης Ελλάδας. Οι θεατρικές παραστάσεις των αρχαίων δραμάτων προσελκύουν στην Ελλάδα πολλούς φανατικούς λάτρεις του θεάτρου.

A.2. Τι δυσφημίζει την Ελλάδα στο εξωτερικό;

- ❖ Η έλλειψη οργάνωσης σε πολλούς τομείς αποτελεί ένα ακανθώδες σημείο στην προβολή της Ελλάδας στο εξωτερικό. Πολλοί επισκέπτες περιμένουν την παροχή καλύτερων υπηρεσιών, την οποία όμως δε βρίσκουν και απογοητεύονται.
- ❖ Έργα υποδομής, όπως το οδικό δίκτυο, είναι ημιτελή ως προς τον εκσυγχρονισμό τους και δυσκολεύουν τη μετακίνηση ανθρώπων προς τη χώρα μας.
- ❖ Η διάθεση οικονομικής εκμετάλλευσης των τουριστών από κάποιους καιροσκόπους, ασυνείδητους, μέσα από τα χαμηλής ποιότητας τουριστικά καταλύματα και τις ελλιπείς παρεχόμενες υπηρεσίες τουριστικής διευκόλυνσης, εκθέτει τη χώρα μας σε μεγάλο βαθμό.
- ❖ Η πλημμυρής καθαριότητα των δημοσίων χώρων και των ακτών μεταφέρουν μια αρνητική εικόνα μιας χώρας που δε φροντίζει τον πλούτο, τους κατοίκους και τους επισκέπτες της.
- ❖ Η μορφή της ξέφρενης διασκέδασης, που δεν έχει όρια και αυτοσεβασμό, αν και διαφημίζεται ως μια δυνατότητα στη χώρα μας, υποτιμά τον μακραίωνα και σπουδαίο πολιτισμό μας.
- ❖ Η έλλειψη πρασίνου και πάρκων αναψυχής στα μεγάλα αστικά κέντρα δίνουν την εικόνα ένα πνιγηρού τσιμεντένιου τοπίου.

A.3. Τι κερδίζει η Ελλάδα από την επικοινωνία της με τη διεθνή κοινότητα;

- ❖ Εντάσσεται στην παγκόσμια πραγματικότητα και αποτελεί ρυθμιστικό παράγοντα στις παγκόσμιες εξελίξεις, καθώς έχει τα περιθώρια ενεργοποίησης για θέματα παγκόσμιας μέριμνας, όπως η προστασία του περιβάλλοντος.
- ❖ Μπορεί να επηρεαστεί από θετικά ξένα πρότυπα πολιτικής και κοινωνικής οργάνωσης, γεγονός που λειτουργεί ως ώθηση για μια εξελικτική πορεία σε όλους τους τομείς, ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει ισότιμα στα πλαίσια του παγκόσμιου ανταγωνισμού.
- ❖ Δέχεται πολιτιστικές αλληλεπιδράσεις, στοιχείο που βοηθά στην ανανέωση και τη βελτίωση του πολιτιστικού της επιπέδου.
- ❖ Αναπτύσσει αντιρατσιστικές διαθέσεις και ανοχή στη διαφορετικότητα, που είναι φυσική και αναμενόμενη στη διεθνή κοινότητα.
- ❖ Καλλιεργεί το φιλειρηνικό κλίμα σε διεθνές επίπεδο, επιδιώκοντας τη δημιουργία καλών και συνεργατικών σχέσεων με πολλές χώρες του κόσμου.
- ❖ Γνωρίζει τα προβλήματα άλλων λαών και δραστηριοποιείται στην επίλυσή τους, αναπτύσσοντας την έννοια της κοινωνικής και της διακρατικής αλληλεγγύης.
- ❖ Αποφεύγει τον απομονωτισμό, που συνδέεται άρρηκτα με την οπισθοδρόμηση σε όλους τους τομείς: κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό.

A.4. Τι προσφέρει ο τουρισμός στην Ελλάδα;

- ❖ Πρόκειται για ένα τεράστιο οικονομικό κεφάλαιο για την ελληνική οικονομία, το οποίο βασίζεται στις φυσικές ομορφιές της χώρας μας, η απόλαυση των οποίων αποτελεί έναν επιθυμητό στόχο από πολλούς τουρίστες, που κατακλύζουν τους τουριστικούς τόπους διαμονής για να περάσουν τις καλοκαιρινές ή τις χειμερινές τους διακοπές.
- ❖ Μέσω του τουρισμού, προβάλλεται ο αρχαίος και ο νεότερος ελληνικός πολιτισμός, καθώς και η ελληνική γλώσσα, που είναι μία από τις λιγότερο ομιλούμενες αλλά και πανάρχαιες γλώσσες και πρέπει όχι μόνο να κρατηθεί ζωντανή, αλλά και να καλλιεργηθεί.

- ❖ Παρέχεται η δυνατότητα επικοινωνίας με ξένους λαούς, στοιχείο που δίνει τα περιθώρια πολιτιστικών αλληλεπιδράσεων, οι οποίες ανέκαθεν λειτουργούσαν εξελικτικά για τον ελληνικό πολιτισμό καθώς, μέσα από τη γόνιμη αφομοίωσή τους, εμπλουτιζόταν.
- ❖ Αποτελεί μια αφορμή κινητοποίησης του κρατικού μηχανισμού, για την ανανέωση και την εξέλιξη πολλών τομέων οργάνωσης και παροχής υπηρεσιών, όπως είναι η βελτίωση του οδικού δικτύου, η κατασκευή καινούριων μουσείων, για την καλύτερη και ποιοτικότερη προβολή της ιστορικής μας κληρονομιάς, η παροχή καλύτερων ιατροφαρμακευτικών υπηρεσιών κ.ά.
- ❖ Δημιουργεί πολλές θέσεις εργασίας, καλύπτοντας τις ανάγκες πολλών ανθρώπων για απασχόληση, και διαμορφώνει νέες ειδικεύσεις στον τομέα των τουριστικών επαγγελμάτων, που μπορούν να βοηθήσουν στην περαιτέρω εξέλιξή του.
- ❖ Το κλίμα φιλοξενίας που αναπτύσσεται βοηθά στον περιορισμό των ρατσιστικών διαθέσεων και στην αποδοχή της διαφορετικότητας των λαών.
- ❖ Διευκολύνει την ένταξη της Ελλάδας στην προσπάθεια διεθνούς συνεργασίας των χωρών για το καλό του πλανήτη, δηλαδή της δίνει αέρα διεθνισμού, κοσμοπολιτισμού.

A.5. Ποιοι κίνδυνοι προκύπτουν στην Ελλάδα μέσω του τουρισμού;

- ❖ Η άλωση από έναν ξενόφερτο τρόπο ζωής και η άκριτη αποδοχή των χαρακτηριστικών που μεταφέρουν οι ξένοι επισκέπτες της χώρας μας μπορούν να οδηγήσουν στην εξάλειψη της ιδιαίτερης πολιτιστικής ταυτότητας που μας διακρίνει, μέσα στην οποία εδράζεται και η ιστορική μας παράδοση.
- ❖ Φθορά των ιστορικών μνημείων από βανδαλισμούς και απόπειρες αρχαιοκαπηλίας από ασυνείδητους περιηγητές, που δε δείχνουν τον απαραίτητο σεβασμό στην ανάγκη συντήρησης της ιστορικής μας κληρονομιάς.
- ❖ Δημιουργία κλίματος «μαζικού τουρισμού», που ενέχει μορφές ανεξέλεγκτης ψυχαγωγίας και υποτιμά τόσο τη χώρα μας, όσο και τους τουρίστες που την επισκέπτονται.

- ❖ Η κατασκευή των τουριστικών καταλυμάτων δεν ακολουθεί πάντα τους κανόνες δόμησης, με αποτέλεσμα πολλές φορές να συντελείται φοβερή καταστροφή του φυσικού και του οικιστικού χώρου.
- ❖ Η μεγάλη ενασχόληση με τα τουριστικά ζητήματα εγκλωβίζει πολλούς ανθρώπους, κυρίως νέας ηλικίας, σε ένα μονομερές ενδιαφέρον ανάπτυξης σ' αυτό τον τομέα, δημιουργώντας τους μορφωτικές ελλείψεις.

A.6. Πώς θα μπορούσε η Ελλάδα να αναβαθμίσει τις τουριστικές της υπηρεσίες;

- ❖ Οι τουριστικές εγκαταστάσεις να είναι εναρμονισμένες με τον περιβάλλοντα χώρο τους και να σέβονται την ιδιαιτερότητά του.
- ❖ Οι τουριστικές υπηρεσίες πρέπει να είναι υψηλές, ποιοτικές και να αποφεύγεται η οικονομική εκμετάλλευση των ξένων επισκεπτών.
- ❖ Τα άτομα που ασχολούνται με τον τουρισμό πρέπει να έχουν γνώσεις για το ιστορικό παρελθόν της Ελλάδας, αλλά και σεβασμό απέναντι στην περιηγητική πρόθεση των τουριστών.
- ❖ Εκσυγχρονισμός τόσο των τουριστικών εγκαταστάσεων, όσο και της νοσητροπίας του εύκολου κέρδους, ώστε ο επισκέπτης όχι μόνο να γνωρίσει τον τόπο, αλλά και να τον αγαπήσει.

B. Κείμενο για αξιοποίηση

Ελληνικός πολιτισμός: υπόθεση όλων μας

[Αν ξεκινήσουμε από την παραδοχή ότι το μεγαλύτερο κεφάλαιο αυτής της χώρας ήταν και παραμένει ο πολιτισμός που ανέπτυξε διαχρονικά (Αρχαιότητα – Βυζάντιο – Νέος Ελληνισμός), τότε οφείλουμε να παραδεχτούμε και ότι η προβολή του ελληνικού πολιτισμού στο εξωτερικό δεν είναι υπόθεση μόνο του αρμόδιου Υπουργού (Πολιτισμού) και των συνεργατών του ή μόνο του Διοικητικού Συμβουλίου ενός αρμόδιου φορέα (του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού)]. Ο ελληνικός πολιτισμός ως μέγεθος και ως μέριμνα για την προβο-

λή, διάδοση και αξιοποίησή του στο εξωτερικό είναι υπόθεση όλων μας.

Έτσι πρώτοι απ' όλους όσοι συνέβη να κληθούμε να προσφέρουμε τις υπηρεσίες μας στο Ελληνικό Ίδρυμα Πολιτισμού (Ε.Ι.Π.) έχουμε συνειδητοποιήσει ότι μόνοι μας δεν μπορούμε να σηκώσουμε αυτό το τεράστιο βάρος. Θα εργαστούμε επιτελικά, συντονιστικά και εκτελεστικά, με σύστημα, με πρόγραμμα και ιδέες, αλλά χρειαζόμαστε παράλληλα τη γνώση, τις ιδέες, τις εκτιμήσεις, τις προτάσεις ενός πολύ ευρύτερου αριθμού ικανών και καταξιωμένων ανθρώπων που μπορούν να συστρατευθούν στο έργο τής προβολής τού ελληνικού πολιτισμού ακόμη και με συγκεκριμένους ρόλους, δηλ. όχι μόνο σε συμβουλευτικό επίπεδο.

Ένα μεγάλο πλήθος σημαντικών Ελλήνων παρήγαγε ανά τους αιώνες και παράγει και σήμερα πολιτισμό στα γράμματα, τις τέχνες, τις επιστήμες αλλά και στη σκέψη, στις ιδέες, στη γλώσσα, στη θρησκεία, στις ίδιες τις εκφάνσεις τής καθημερινής ζωής. **Η δύναμη και η αδυναμία τού ελληνικού πολιτισμού είναι ακριβώς η τεράστια (σε χρόνο, χώρο, πρόσωπα και επίπεδα) παρουσία και προσφορά του στον κόσμο, που καθιστά εξαιρετικά δύσκολη τη γνώση, την αποτύπωση και την προβολή του.** Ιδίως στους ανθρώπους των χωρών που θέλουν ή θέλουμε εμείς να μάς γνωρίσουν στο πνεύμα «*τής συνάντησης των πολιτισμών*», η οποία διευκολύνεται πλέον από το ξεπέραςμα των ορίων και των όρων που παλιότερα λειτουργούσαν ανασταλτικά. Έχει και η παγκοσμιοποίηση τα καλά της...

Η γνωριμία μ' έναν πολιτισμό κινείται κατ' ανάγκην σε δύο άξονες: βαθύτερη γνώση ενός πολιτισμού από τους πολίτες τής χώρας που τον παράγει και γνωριμία ενός πολιτισμού από τους πολίτες άλλων χωρών. Το πρώτο είναι ζήτημα παιδείας: πώς το σχολικό σύστημα μιας χώρας εξοικειώνει τους μαθητές με το σύστημα των αξιών τού εθνικού πολιτισμού τους και, κατ' επέκταση, πώς μια χώρα εξοικειώνει τους πολίτες της με τον πολιτισμό τής χώρας τους. Το δεύτερο είναι ζήτημα πολιτισμικής πολιτικής στο εξωτερικό μιας χώρας. Εδώ θεσμικοί φορείς και, βεβαίως, τα αρμόδια Υπουργεία (ιδίως των

Εξωτερικών) εφαρμόζουν, συνεργαζόμενα καταλλήλως, τη λεγόμενη «πολιτισμική διπλωματία», που συνίσταται στην προβολή τού πολιτισμού στις χώρες τού εξωτερικού.

Από πλευράς Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού η προβολή αυτή μπορεί να γίνει σε μόνιμη μεν βάση με εστία τη διδασκαλία τής ελληνικής γλώσσας, γύρω από την οποία θα εξακτινώνονται ποικίλες εκδηλώσεις γραμμάτων, τεχνών, επιστημών. Η δραστηριότητα αυτή, η οποία θα διοχετεύεται από μόνιμες **Εστίες Ελληνικού Πολιτισμού**, εκτεινόμενες σταδιακά σε διάφορες χώρες (με προτεραιότητα τις Βαλκανικές, τις χώρες διεύρυνσης τής Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ασία, την Ευρώπη και την Αμερική), πρέπει να συνοδεύεται από μερικά **μεγάλα πολιτισμικά γεγονότα** που θα συμπληρώνουν και θα ενισχύουν αυτή τη δραστηριότητα και θα μεταφέρονται σε περισσότερες χώρες. Εννοώ λίγες μεγάλες ουσιαστικές, εντυπωσιακές θα έλεγα, πολιτισμικές εκδηλώσεις, που για να ξεχωρίσουν πρέπει να είναι πραγματικά εκλεκτές σε ποιότητα, πρωτότυπες σε σύλληψη και σύνθετες σε χαρακτήρα, ώστε να προβάλλουν τον ελληνικό πολιτισμό στο πραγματικό του μέγεθος.

Ερώτημα: Ποιος πληρώνει τον λογαριασμό; Μόνο η Πολιτεία; Μόνο το κράτος και μάλιστα το αρμόδιο Υπουργείο Πολιτισμού με τον πενιχρό προϋπολογισμό του; Απάντηση: Αν ο πολιτισμός είναι υπόθεση όλων μας, αν ο πολιτισμός μας είναι το μέγα κεφάλαιό μας με πολλά ανταποδοτικά οφέλη, τότε η προβολή τού πολιτισμού μας στο εξωτερικό –χωρίς εκζήτηση και σπατάλες, αλλά με την επιβαλλόμενη αξιοπρέπεια και φειδώ– πρέπει να ενισχυθεί οικονομικά (πέρα από την περιορισμένη τακτική επιχορήγηση) και απευθείας από τον Γενικό Κρατικό Προϋπολογισμό καθώς και από τους μεγάλους οικονομικούς παράγοντες τής χώρας (Τράπεζες, Ιδρύματα, Επιχειρηματίες, Εφοπλιστές κ.ά.).

Δική μας υποχρέωση είναι να πείσουμε και να αποδείξουμε ότι γίνεται ή ότι μπορεί να γίνει έργο ουσιαστικό, από και μακράς πνοής, υποκείμενο συνεχώς σε έλεγχο και αξιολόγηση.

Γ. ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗΣ

Γ. Κείμενα μαθητών**Θέμα:**

Γράψε ένα άρθρο στη σχολική εφημερίδα, παρουσιάζοντας προτάσεις σου για τον τρόπο που μπορεί να προβληθεί ο ελληνικός πολιτισμός στο εξωτερικό και τις θετικές συνέπειες που μπορεί να έχουν για τη χώρα σου.

Γ.2. Εκθέσεις μαθητών**1η Έκθεση****Ο ελληνικός πολιτισμός στο εξωτερικό**

Η Ελλάδα ανέκαθεν φημιζόταν για τον ευρύτερα διαδεδομένο πολιτισμό της, χαρακτηρίζοντας την (καθώς πολλοί τη χαρακτήριζαν) ως κοιτίδα του πολιτισμού, αφού ο θεσμός αυτός αναπτύχθηκε σ' αυτή για πρώτη φορά και προσέφερε τον ελληνικό διαφωτισμό, φωτίζοντας πολλούς άλλους λαούς της εποχής. Ωστόσο, τους τελευταίους αιώνες η χώρα μας έπαψε να είναι ουσιαστικά στο προσκήνιο, τόσο λόγω της χρόνιας υποδούλωσής της, αλλά κυρίως λόγω της ημιμάθειας των πολιτών της για τον πολιτισμό που δημιούργησαν οι ίδιοι οι πρόγονοί τους. Συνεπώς, πώς θα μπορούσε να προβληθεί ο ελληνικός πολιτισμός, προκειμένου να είναι ευρέως διαδεδομένο το μεγαλείο του;

Στις μέρες μας, λόγω των τεχνικών και οικονομικά αναπτυγμένων μέσων, μας δίνεται σε πολλούς τομείς η ευκαιρία να προβάλουμε τον πολιτισμό μας. Η πρώτη λοιπόν κίνηση του κράτους θα πρέπει να είναι η εξονυχιστική μελέτη του θέματος και τα αποτελέσματά του, προτού προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια. Έτσι, η σωστή (οργανωμένη) προσέγγιση της κατάστασης μπορεί να εδραιωθεί μέσω της συνεχούς διαφήμισης του πολιτισμού μας στο εξωτερικό, η οποία θα εξαπλώνεται σε διάφορες πολιτισμικές εκδηλώσεις που θα αφορούν τη γνωριμία με τα γράμματα, τις τέχνες και τις επιστήμες. Ωστόσο, για την επιτυχία του στόχου (για να επιτευχθεί πραγματικά αυτός ο στόχος), είναι απαραίτητη η συμμετοχή της κοινωνίας μας, προκειμένου ο χαρακτήρας αυτής

της προσπάθειας να ανταποκρίνεται στη μεγαλοπρέπεια και στον σεβασμό που αρμόζει στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Παρ' όλα αυτά, τίποτα δε θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί αν δεν ενδιαφερθεί πρώτα απ' όλα ο ελληνικός λαός. Ο Έλληνας έχει μάθει να πετυχαίνει στη ζωή του χωρίς κόπο και καταναλώνοντας χρόνο, με αποτέλεσμα να μένει ημιμαθής, αδιαφορώντας για τη γνώση που θα μπορούσε να κερδίσει αν μελετούσε εις βάθος τις διάφορες καταστάσεις που του παρουσιάζονται. Έτσι, λοιπόν, το σχολικό σύστημα μιας χώρας θα πρέπει να εξοικειώσει τους μαθητές με το σύστημα αξιών του εθνικού πολιτισμού τους, διοχετεύοντάς τους την ιδέα της αφοσίωσης **μέσα από (στη) βαθύτερη γνώση ενός πολιτισμού.**

Ωστόσο, η Ελλάδα έχει να αντιμετωπίσει διάφορα προβλήματα, που με το πέρασμα των χρόνων την απομάκρυναν όλο και περισσότερο από τον τελικό της στόχο. Ένας τομέας που θα πρέπει κυρίως να αντιμετωπίσει είναι η εκμετάλλευση των τουριστών, γεγονός που τους αποξενώνει από την πατρίδα μας, δημιουργώντας τους μια λανθασμένη ιδέα για τον πολιτισμό μας. Επίσης, δεν υπάρχουν χώροι πράσινου, λόγω της μεγάλης δόμησης, με αποτέλεσμα να μην υπάρχουν χώροι χαλάρωσης. Συνεπώς, μια ενδιαφέρουσα ιδέα είναι ο περιορισμός της άναρχης δόμησης, σε συνδυασμό με τη δημιουργία πάρκων αναψυχής, ώστε να προσελκύνονται όλο και περισσότεροι άνθρωποι, δίνοντάς τους ακόμη την ευκαιρία να επισκεφτούν τους διάφορους αρχαιολογικούς χώρους σε κάθε γωνιά της πατρίδας μας. Τελικός στόχος, λοιπόν, είναι η προβολή μιας χώρας που αποτελεί από μόνη της ένα μουσείο, χωρίς να υπάρχουν διάφορα προβλήματα που να τη δυσφημίζουν.

Γενικά, όμως, μέσω αυτής της προβολής, η χώρα μας αποκτά την ευκαιρία να αποκομίσει διάφορες θετικές συνέπειες, βοηθώντας τη σε διάφορους τομείς της καθημερινότητάς της. Μια εξελιγμένη, χωρίς προβλήματα χώρα αποτελεί πόλο έλξης για διάφορους τουρίστες. Έτσι, με αυτό τον τρόπο, ενισχύεται τόσο οικονομικά όσο και διαφημίζεται σε περισσότερες χώρες του εξωτερικού. Κυρίως, όμως, της δίνεται η ευκαιρία να έρθει σε επαφή με νέους πολιτισμούς, εξυπηρετώντας την ανάπτυξή της σε πολιτικό, οικονομικό και πολιτισμικό επίπεδο. Βέβαια, παρουσιάζονται περισσότερες ευκαιρίες να εξελιχθεί σ' έναν ικανό και ανταγωνιστικό παράγοντα των εξελίξεων. Τέλος, επιτυγχάνεται ο

θεσμός της παγκοσμιοποίησης, ανακτώντας νέους συμμάχους, που εξυπηρετεί στη διακρατική ενοποίηση και προσφορά.

Εξάλλου, ο πολιτισμός δεν είναι απλά ένας θεσμός, αλλά η πλευρά της ζωής μας που μας χαρακτηρίζει απόλυτα, προσδίδοντάς μας συγκεκριμένα στοιχεία. Συνεπώς, η σωστή και επιτυχημένη προβολή του θα πραγματοποιηθεί μονάχα όταν ο ίδιος ο λαός που τον κατέχει τον μελετήσει βαθύτερα και τον κατανοήσει. Τα υπόλοιπα μονάχα τότε θα φέρουν αποτέλεσμα και θετικές ευκαιρίες για τη χώρα μας.

2η Έκθεση

Προβολή της Ελλάδας στο εξωτερικό: οι θετικές συνέπειες

Ο ελληνικός πολιτισμός από την αρχή της δημιουργίας του αποτέλεσε πόλο έλξης για τους υπόλοιπους λαούς. Από τις αρχές της δημοκρατίας ως τις παραστάσεις αρχαίου θεάτρου, η Ελλάδα φημίζεται στο εξωτερικό. Αν και στις μέρες μας ο ελληνικός πολιτισμός δεν έχει την προβολή που του αρμόζει, με ορισμένες κινήσεις από την Κυβέρνηση και τους πολίτες, θα ξαναβρεί την παλιά του αίγλη.

Η χώρα μας διαθέτει έναν πλουσιότατο κάθετο και οριζόντιο διαμελισμό, τον οποίο θα πρέπει να εκμεταλλευτεί με κατάλληλες διαφημίσεις στο εξωτερικό, προσελκύοντας τουρίστες. Έπειτα, η Ελλάδα κατακλύζεται από μνημεία και μουσεία με εκθέματα από τη βυζαντινή, ρωμαϊκή και σύγχρονη εποχή. Έτσι, προβάλλεται η πολύπλευρη ιστορία της χώρας. Ύστερα, η εγκατάσταση Εστιών Ελληνικού Πολιτισμού σε διάφορα μέρη του κόσμου, συνδυασμένα με πολιτισμικά γεγονότα, ευνοεί τη διάδοση του ελληνικού πολιτισμού εκτός συνόρων. Τα πολιτιστικά δρώμενα, όπως οι παραστάσεις θεάτρου στην Επίδαυρο, μπορούν να συμβάλλουν για τη **διαφήμιση (προβολή)** της χώρας μας, καθώς και την προσέλκυση επενδυτών.

Στη συνέχεια, το ίδιο το σχολικό σύστημα θα πρέπει να εξοικειώνει άμεσα τη νεολαία με τον πολιτισμό της χώρας μας, καθώς και το σύστημα αξιών του. Μ' αυτό τον τρόπο, οι νέοι θα μπορούν να προβάλλουν κατάλληλα την Ελλάδα στις συναναστροφές τους με ξένους νέους αντίστοιχα.

Αν λάβουμε υπόψη όλες αυτές τις ενέργειες, η Ελλάδα θα έχει πολλά επικείμενα οφέλη μέσω αυτών. Κατ' αρχάς, θα αποφύγει τον απομονωτισμό, κατά συνέπεια την οπισθοδρόμηση, σε όλους τους τομείς. Κατόπιν, αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας με άλλες χώρες, αναπτύσσοντας «διαφορετική αλληλεγγύη». Επίσης, έχει την ευκαιρία να αποδείξει ότι είναι χώρα φιλειρηνική και φυσικά αντιρατσιστική, υποδεχόμενη πολίτες από όσες χώρες επιθυμούν να την επισκεφτούν. Μάλιστα, μέσω αυτής της συνεργασίας, μεταξύ της Ελλάδας και των άλλων χωρών, η χώρα μας έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει ρυθμιστικό παράγοντα σε ζητήματα παγκοσμίου σημασίας, όπως η μόλυνση του περιβάλλοντος. Αν συμπεριλάβουμε και τον τουρισμό στα οφέλη της Ελλάδας, τότε υπάρχει και ένα μεγάλο εισόδημα στην Ελληνική Πολιτεία. Βέβαια, θα πρέπει να συμπεριφερθούμε κόσμια στους τουρίστες και παρέχοντάς τους την καλύτερη δυνατή φιλοξενία.

Η Ελλάδα δεν υστερεί σε τίποτα από τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου. Γι' αυτό και δεν πρέπει να αφήσει ανεκμετάλλευτα όλα τα καλά χαρακτηριστικά της στοιχεία. Έτσι θα ακολουθήσει επάξια συνέχεια του φημισμένου αρχαίου της πολιτισμού.

Δ.

Μαθαίνουμε από τα λάθη μας

Δ.1. Συντακτικά λάθη

❖ Η χρήση της μετοχής «-οντας»

- Η χρήση της ενεργητικής μετοχής σε -οντας μπορεί να διευκολύνει, αλλά και να δυσχεράνει τον λόγο μας. Τα πιθανά λάθη που μπορούμε να κάνουμε σε σχέση με τη χρήση αυτής της μετοχής είναι:
 - ▶ Να χρησιμοποιήσουμε ενεργητική μετοχή σε ρήμα που βρίσκεται στη μέση φωνή, π.χ. *εκμεταλλεύοντας*, ενώ ο σωστός τύπος είναι *εκμεταλλεόμενος, -η, -ο*, δηλαδή η μετοχή της μέσης φωνής.
 - ▶ Να χρησιμοποιήσουμε συνεχόμενα δύο ή περισσότερες μετοχές σε -οντας, που δε συνδέονται μεταξύ τους με το «και», γεγονός που δημιουργεί πρόβλημα στην ανεύρεση του υποκειμένου και δυσκολεύει την κατανόηση. Π.χ.: «Το πρόβλημα αντιμετωπίζεται ενεργοποιώντας

το κοινωνικό σύνολο στοχεύοντας στη βελτίωσή του». Καλύτερη γραφή μπορεί να θεωρηθεί: «Το πρόβλημα αντιμετωπίζεται ενεργοποιώντας το κοινωνικό σύνολο, με απώτερο στόχο τη βελτίωσή του».

❖ **Η σύνταξη του ρήματος «διοχετεύω»:**

Το ρήμα «διοχετεύω» είναι σύνθετο, από το «διά = μέσω» και «οχετεύω = ανοίγω δρόμο στο νερό». Συντάσσεται με την πρόθεση **σε** και όχι **μέσα από**, καθώς το επίρρημα «μέσα» βρίσκεται στην έννοια του ρήματος.

Δ.2. Γραμματικά λάθη

❖ **Επιλογή των ρηματικών καταλήξεων -τε και -ται**

Ένα συχνό λάθος των παιδιών στις εκθέσεις τους είναι οι ρηματικές καταλήξεις. Θυμίζουμε ότι, όταν **το υποκείμενο του ρήματος είναι στον ενικό**, τότε η αντίστοιχη ρηματική κατάληξη θα γραφεί με **-ται**.

Π.χ.: «Η ευκαιρία δίνεται», «Η χώρα θα προβάλλεται».

Αυτό μπορεί να συμβεί και όταν το ρήμα χρησιμοποιείται ως **απρόσωπο σε τύπο της μέσης φωνής**.

Π.χ.: «θεωρείται, πιστεύεται».

Αντίθετα, όταν **το υποκείμενο του ρήματος είναι στον πληθυντικό**, τότε η αντίστοιχη ρηματική κατάληξη θα γραφεί με **-τε**.

❖ **«επιτυχάνω, επιτυχία, επίτευξη»**

Οι λέξεις «επιτυχία» και «επίτευξη» πολλές φορές χρησιμοποιούνται λανθασμένα. Η «επιτυχία» δηλώνει τη θετική κατάληξη μιας προσπάθειας, ενώ η «επίτευξη» δείχνει τη διαδικασία που απαιτείται προκειμένου να οδηγηθούμε σε ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα.

Δ.3. Εκφραστικά λάθη

❖ **Η χρήση του επιθέτου σωστός, -ή, -ό**

Το επίθετο αυτό χρησιμοποιείται συχνά από τα παιδιά κυρίως του γυμνασίου, καθώς και εκείνα είναι δέκτες παρόμοιων φράσεων: «Αυτό δεν είναι σωστό να το κάνεις», «Το άλλο είναι το σωστό».

Ωστόσο, τα παιδιά πρέπει να καταλάβουν ότι στη ζωή και στη σκέψη η έννοια «σωστός, ορθός» είναι σχετική με το άτομο ή την κοινωνική ομάδα που την εκφράζει. Έτσι, κάτι που για έναν Έλληνα είναι σωστό, για έναν Γιαπωνέζο είναι λάθος. Γι' αυτό θα ήταν καλό στον λόγο μας να αντικαταστήσουμε αυτό το επίθετο με άλλα, όπως: «λειτουργικός, αποδοτικός, αποτελεσματικός, ταιριαστός, οργανωμένος, τεκμηριωμένος, αποδεδειγμένος κ.ά.», που φανερώνουν ότι η συγκεκριμένη ενέργεια είναι αποτέλεσμα σκέψης, οργάνωσης και καλής λειτουργικότητας.

❖ Η ερώτηση ως μέσο μετάβασης από παράγραφο σε παράγραφο

Σε πολλές εκθέσεις παρατηρείται το φαινόμενο της χρήσης ερώτησης στο τέλος της παραγράφου ως πέρασμα – προεξαγγελία της επόμενης παραγράφου.

Αν και δε θεωρείται λανθασμένος ένας τέτοιος τρόπος μετάβασης, ωστόσο δηλώνει έμμεσα την αδυναμία να χρησιμοποιήσουμε έναν άλλο τρόπο εισαγωγής στην παράγραφο, που να επιτυγχάνει τη συνοχή μεταξύ των παραγράφων και να είναι δηλωτικός – συνδετικός.

Π.χ.: «Αναφερόμενοι στα προβλήματα που δημιουργεί το συγκεκριμένο φαινόμενο, αρχικά θα μπορούσαμε να σταθούμε στο γεγονός ότι ...», «Στα πλαίσια του προβληματισμού αναζήτησης των αιτιών του προβλήματος, μπορούμε να τονίσουμε ότι ...».

❖ Ο βαθμός χρήσης των εκφράσεων ενός βοηθητικού κειμένου

Όταν η παραγωγή λόγου συνοδεύεται από κάποιο κείμενο σχετικό με το θέμα, τότε πολλές φορές οι μαθητές χρησιμοποιούν ατόφιες φράσεις ή χωρία του κειμένου στην έκθεσή τους. Πρέπει να τονιστεί ότι, όταν κάτι τέτοιο συμβαίνει σε μεγάλο βαθμό, τότε μπορεί να ακυρωθεί ένα μέρος της έκθεσης, καθώς το περιεχόμενό της δε θεωρείται προϊόν της σκέψης του μαθητή.

Ένα βοηθητικό κείμενο πρέπει να χρησιμοποιείται ως χώρος άντλησης ιδεών και ορολογίας και όχι ως υλικό προς αντιγραφή. Ο μαθητής, εφόσον αποδέχεται κάποιες από τις ιδέες του κειμένου, μπορεί να τις χρησιμοποιεί στην έκθεσή του, αναδιατυπώνοντάς τις με τον προσωπικό του εκφραστικό τρόπο και αφήνοντας ατόφιες μόνο κάποιες λέξεις-κλειδιά, που αποτελούν ορολογία για το συγκεκριμένο θέμα. Έτσι άλλωστε λει-

τουργεί και η επιρροή των δοκιμιακών κειμένων στη διαμόρφωση και στον εμπλουτισμό του εκφραστικού τρόπου των νέων.

Δ.4. Λάθη περιεχομένου

❖ Η παρουσίαση προτάσεων

Όταν το θέμα ζητάει από τον μαθητή να αναφέρει προτάσεις για την αντιμετώπιση ή τη διευθέτηση ενός προβλήματος, οι προτάσεις του δεν πρέπει να παρουσιάζουν μόνο ενεργοποίηση (της πολιτείας, της κοινωνίας, του ατόμου) που θα ανοίξουν νέους δρόμους προσέγγισης ή αντιμετώπισης του προβλήματος, αλλά παράλληλα να αναφέρονται και στη βελτίωση υπαρχόντων αρνητικών συνθηκών, που δεν έχουν ακόμα αντιμετωπιστεί (η διόρθωση αφορά τη 2η έκθεση).